

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות בעניני כותי ומומר בשחיטה ובמצוות

רמב"ם הלכות עבדים פרק ו הלכה ו

1
2
3 כל שטר שיש עליו אפילו עד אחד כותי פסול חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים שהן כשרין בעד אחד ישראל
4 ועד אחד כותי והוא שיהיה כותי חבר, ובזמן הזה ב שהכותים כעכו"ם לכל דבריהם אנו למדין מהן לצדוקין
5 שהצדוקין בזמן הזה כמו כותי באותו הזמן קודם שגזרו עליהם שיהיו כעכו"ם לכל דבריהם,

רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד הלכה יד

6
7
8 ישראל מומר לעבירה מן העבירות שהיה מומחה הרי זה שוחט * לכתחלה וצריך ישראל כשר לבדוק את
9 הסכין ואח"כ יתננה למומר זה לשחוט בה מפני שחזקתו שאינו טורח לבדוק, ואם היה מומר לעבודה זרה או
10 מחלל שבת בפרהסיא או אפיקורוס והוא הכופר בתורה ובמשה רבינו כמו שביארנו בהלכות תשובה הרי הוא
11 כעכו"ם ושחיטתו נבלה.
12 מגיד משנה הלכות שחיטה (לר' יהודה כלץ) פרק ד
13 הלכה יד
14 [יד] ישראל מומר וכו'. דברי רבינו סתומים מכמה פנים. אחת שדין זה לא נזכר בגמ' אלא במומר אוכל נבילות
15 לתאבון וכדרבא דאמר רבא ישראל מומר אוכל נבלות לתיאבון בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו
16 אבל לא בדק ונתן לו לא ישחוט ואם שחט בודק סכינו אחריו נמצאת יפה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו
17 אסור לאכול משחיטתו הרי נראה דדין בודק סכין לא אתמר אלא אאוכל נבלות לתיאבון דוקא ורבינו כתבה
18 אפילו למומר לעבירה מן העבירות ולא ידענא מנא ליה. ועוד דלא כתב רבינו דין אוכל נבלות להכעיס מה יהא
19 דינו אם יהא סגי ליה בבדיקת סכין או לא. והיותר קשה שבדברי רבינו שכתב ישראל מומר לעבירה מן
20 העבירות שהיה מומחה שהרי לא הוזכרה בדיקת סכין כה"ג אלא באוקימתא דרב אשי ורב אשי וחבריו לא
21 הזכירו מומחה כלל ורבינא לבדו הוא שהזכירו כדכתיבנא וכולהו לא ס"ל כרבינא כדאמרינן בגמ' כולהו
22 כרבינא לא אמרי להך לישנא דאמרן מומחין אין שאין מומחין לא קסברי רוב מצויין מומחין הן אלמא אפי'
23 לרב אשי דמוקי מתניתין בישראל מומר אוכל נבלות לתיאבון ס"ל רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ואין
24 צריך בדיקה תחלה כשאר כל בני אדם דסתמן בחזקת יודעין הם. וראיתי שהרא"ש ז"ל חשש לקצת הקושיות
25 אלו ותירץ שאפשר דסבר רבינו דכיון דחזינון שלתאותו עובר על עבירה מן העבירות שבתורה חיישינן דפקר
26 שלא לטרוח לקיים שום מצוה כהלכתה ונקט רבא מומר אוכל נבילות לתיאבון לאשמועינן דשרי לאכול
27 משחיטתו ע"י בדיקת סכין ולא אמרינן דדש ביה כהיתרא דמי ליה. ואחרים כתבו דדין זה שכתב רבינו לאו
28 מאוכל נבילות לתיאבון למד כן אלא דין מומר לאחד משאר עבירות אתא לאשמועינן ולמדה מאותה הברייתא
29 שהביאו בתלמוד לסיועי לרבא דקתני בה הכל שוחטין ואפילו כותי ואפילו ערל ואפילו ישראל מומר ואסקינן
30 בה וקסבר מומר לדבר אחד לא הוי מומר לכל התורה ואף על גב דלא קם ההוא סיועא מהאי ברייתא לרבא
31 בזמנא קמא בטר הכי כדאתותב רב ענן אוקמוה כרבא ומ"מ בין שתהיה סיוע לרבא או לא הדין אמת הוא
32 דמומר לדבר אחד לא הוי מומר לכל התורה ושוחט ומה שהצריכו רבינו לבדוק לו סכין משום דסבירא ליה
33 לרבינו שברייתא זו בישראל בודק סכין ונותן לו איירי דומיא דישראל מומר דהא מינה אתינא לסיועי לרבא
34 אבל במומר אוכל נבילות לתיאבון לא סבירא ליה כרבא כלל דאמר בודק סכין ונותן לו וכ"ש במומר אוכל
35 נבילות להכעיס דלעולם לאלו לא מהני בדיקת סכין דכיון דפקרי למידש בהאי עבירה עצמה לא מהניא ליה
36 בדיקת סכין כלל ולא שיעמדו אחרים על גבן דחיישינן דלמא דרסי או עבדי חלדה ולא אדעתייהו דאחרים ולא
37 מהניא בדיקת סכין אלא למי שהוא מומר לעבירה אחת מן העבירות חוץ משחיטה ובהכי ניחא דלא הביא רבינו
38 תשלום דברי רבא שאמר אבל אם לא בדק לא ישחוט וכו'. זהו דעת מקצת הראשונים בדברי רבינו וכתבו דכן
39 דעת הרי"ף ז"ל שהרי השמיט דין אוכל נבילות לתיאבון ודין אוכל נבילות להכעיס משום דס"ל דלאו הלכתא
40 נינהו. זהו דעת רבינו אבל אחרים כתבו שיש ארבעה דינים חלוקים בענין המומר. הדין הראשון מומר לעבירה
41 אחת מן העבירות חוץ מע"ז ומחלל שבת בפרהסיא שוחט לכתחלה בינו לבין עצמו ואפילו בלא בדיקת סכין
42 וסומכין עליו בבדיקת סכין ובשחיטה לגמרי וכדנתניא הכל שוחטין ואפילו ערל ואוקימנא מאי ערל מומר
43 לערלות ובכאן לא הוזכרה בדיקת סכין כלל וזה שלא כדעת רבינו כמו שכתבנו. הדין הב' אוכל נבילות לתיאבון
44 וזה בודק סכין ונותן לו משום דהוא לא טרח לתקן אבל אינו חשוד שיניח דבר ההיתר ואוכל האיסור ולזה אין
45 צריך שיהיה ישראל עומד על גביו ולא יוצא ונכנס ולא להאכילו ממנה כזית דאלפני עור לא תתן מכשול לא

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות בעניני כותי ומומר בשחיטה ובמצוות

1 חשיד ודוקא בודק סכין ונותן לו אבל אין ליתן לו בלא בדיקה לשחוט על סמך שיבדוק הסכין אחר השחיטה
 2 דחיישינן דילמא משתלי ולא בדיק וקאכיל איסורא דהרי אם היה סכיננו פגום לא טרח לתקן ואסקינן דכל
 3 הסכינין בחזקת פגומות הן ואם שחט ולא בדק לו סכין קודם שחיטה בודק סכיננו לאחר שחיטה אם נמצאת יפה
 4 שחיטתו כשרה ואם לאו שחיטתו פסולה הלכך אם נאבד הסכין קודם בדיקה שחיטתו פסולה ומיהו נראה אם
 5 שחט בסכין של טבח שהיא מוצנעת אצלו תדיר לשחיטה דהיא כשרה דסכין של טבח בחזקת בדוק הוא וכשם
 6 שהאמינוהו על השחיטה ולא הצריכו לעמוד אחרים על גביו הכי נמי איהו נאמן היכא דשחט בינו לבין עצמו
 7 ונמצאו שני סכינין חד בדוק וחד לא בדוק לומר שבבדוק שחט והוא הדין היכא דנמצא בשר בידו ונמצא בעיר
 8 מקולין וטבחי ישראל דנאמן לומר כשר הוא וטעמא חד לכולהו דלא שביק היתרא ואכיל איסורא ולא חשיד
 9 אלפני עור לא תתן מכשול ודייקינן האי מדאמרינן בגמרא האי ישראל מומר היכי דמי אי דאיתיה לסכין לבדוק
 10 ואי דליתיה לסכין מאי הוי דלמא בסכין פגומה הוא שחט מדקאמרינן אי איתיה לסכין אי ליתיה ולא קאמרינן
 11 אי ידעינן באיזה סכין שחט משמע דכל אימת דהא נפיק סכין מתותי ידיה אין חוששינן דבסכין אחר שחט ונאבד
 12 וזה אחר. ויש אומרים דוקא בשהו שעה או שתים שלא היה לו פנאי ללכת לדרכו ולמצוא אחרת בשוק אבל
 13 אם היה לו פנאי בהאי ודאי לא סמכינן אדיבוריה ולפי דעת זה נראה שאין להקל באותה שכתבנו למעלה היכא
 14 דיש בידו שני סכינין וראשון נראה עיקר מטעמא דאתמר דלא שביק היתרא ואכיל איסורא. וראיתי לעמודי
 15 עולם שנחלקו בשבדק סכין בתחלה אי צריך נמי לבדוק לו סכין לבסוף וכן נמי אם צריך לבדוק לו סימנין אחר
 16 שחיטה וכן נמי אם שוחט בהמות רבות אם צריך לבדוק לו סכין בין כל אחת ואחת, יש מהם שכתבו דצריך
 17 בכולהו לבדוק אחריו ויש מהם שאמרו דכל עוד דלא הזכיר רבא אלא בדיקת סכין דלכתחלה היינו דוקא
 18 דבעינן למבדק ולא מילתא אחרינא. ותמיה לי דבריהם דהרי ודאי אין מקום כאן למחלוקת זו כלל דהני כולהו
 19 כבר נחלקו בהם חכמי ישראל לענין ישראל הכשר כמו שכתבנו כל פרטי דין ודין מדינים אלו במקומם. ולדעת
 20 המצריכין בישראל הכשר אין ספק שצריך ג"כ במומר זה דלא טפי מישראל הכשר ומה שלא הזכירם רבא
 21 משום דסמך בזה כדינו דדין ישראל הכשר ואין ביניהם שום הפרש אלא בבדיקת סכין דבתחלה משום דלא
 22 טרח לתקן ולדעת המקילין בישראל הכשר דלא צריך למבדק בחדא מהנך ה"ה במומר זה דלא מחמירין עילויה
 23 אלא בדיקת סכין בתחלה לחוד דאינו טרח דאם תאמר דבישראל הכשר אינו צריך לבדוק ובמומר זה צריך הוה
 24 ליה לרבא לפרש. הדין הג' באוכל נבילות להכעיס בהאי איכא פלוגתא בין רבוותא איכא מ"ד דודאי לכתחלה
 25 לא ישחוט ואפילו בבדוק סכין ונותן לו ואפילו בישראל עומד על גביו מתחלה ועד סוף אבל בדיעבד ובדק סכין
 26 ונתן לו ואחרים עומדין על גביו או אם נמצאת סכיננו יפה אחר שחיטה שחיטתו כשירה בדיעבד דלא דמי לנכרי
 27 אלא דמורד במצוה זו וכל שראו אותו שנעשית כהוגן שחיטתו כשירה בדיעבד וזהו דעת הרשב"א והרא"ה
 28 אבל אחרים כתבו דאוכל נבילות להכעיס הוי דינו כעכו"ם גמור לענין שחיטה ואפילו אחרים עומדים על גביו
 29 ובודקין לו סכין לא מהני ואפילו בדיעבד שחיטתו נבלה וזהו דעת הרא"ש והר"י ז"ל. הדין הד' מומר לע"ז או
 30 לחלל שבתות בפרהסיא או לנסך לע"ז יין בזה ליכא פלוגתא דלכ"ע שחיטתו נבילה ולא מהני בדיקת סכין ולא
 31 אחרים עומדין על גביו אלא דינו כעכו"ם גמור לכל דבריו וכבר כתבתי למעלה אי מקרי מומר בשחיטה
 32 ראשונה אי לאו. ורבינו כתב דין חמישי והוא:

רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד הלכה טו

36 מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שוחט בינו לבין עצמו אם היה מומחה, שאינו
 37 מניח דבר מותר ואוכל דבר איסור שזו חזקה היא על כל ישראל ואפילו הרשעים מהן.
 38
 39 מגיד משנה הלכות שחיטה (לר' יהודה כלץ) פרק ד
 40 הלכה טו
 41 [טו] מי שהוא פסול לעדות וכו'. בזה כתב ששוחט בינו לבין עצמו וגם לא הצריך בזה לבדוק לו סכין ודבריו
 42 צריכין עיון דנראין כסותרין זה את זה דלמעלה כתב ישראל מומר לעבירה מן העבירות וכו' שצריך לבדוק לו
 43 סכין וכאן כתב שמי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות ששוחט בלי בדיקת סכין. וי"ל דלמעלה איירי
 44 במומר לעבירה שהוא מומר לאותה עבירה וכאן איירי שעובר על קצת עבירות אבל לא דרך המרה ובזה מותר

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות בעניני כותי ומומר בשחיטה ובמצוות

1 לשחוט בלא בדיקת סכין משום דלא שביק היתרא ואכיל איסורא. ועדיין דבריו צריכין עיון כי טעם זה לא
2 נאמר בתלמוד אלא גבי מומר אוכל נבלות לתיאבון ובדיקת סכין.
3

רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד הלכה טז

4
5
6 אלו הצדוקין והבייתוסין ותלמידיהן וכל הטועים אחריהן שאינן מאמינים בתורה שבעל פה שחיטתן אסורה,
7 ואם שחטו בפנינו הרי זו מותרת, שאין איסור שחיטתן אלא שמא יקלקלו והם אינן מאמינים בתורת השחיטה
8 לפיכך אינן נאמנים לומר לא קלקלנו.

רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד הלכה יא

9
10
11 עכו"ם ששחט אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה קטן שחיטתו נבלה ולוקה על אכילתה מן
12 התורה, שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחך, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחך אתה למד שזבחו אסור ואינו דומה
13 לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה.

רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד הלכה יב

14
15
16 וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו עכו"ם שאינו עובד ע"ז שחיטתו נבלה.

רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה י

17
18
19 שחיטת עכו"ם נבילה ומטמאה במשא ואפילו ישראל עומד על גביו, ואם שחט בסכין יפה שחיטה כראוי אחד
20 העכו"ם ואחד הכותי או גר תושב שחיטתן נבילה, וקרוב בעיני שאף זה מדברי סופרים שהרי טומאת ע"ז
21 וטומאת תקרובתה מדבריהם כמו שיתבאר, ובגלל ע"ז נתרחקו הכותים ונאסרה שחיטתן, וא"ת והלא היא
22 אסורה באכילה דין תורה, לא כל האסור באכילה מטמא שהרי הטריפה אסורה וטהורה, וא"א לחייב כרת על
23 טומאה זו על ביאת מקדש ואכילת קדשיו אלא בראיה ברורה. +/השגת הראב"ד/ וקרוב בעיני שאף זה וכו'. א"א זו היא אחת
24 מסברותיו ואין בכלן פחותה מזו כי עובדי כוכבים הם כבהמות ואין מטמאין ואין מיטמאין עם הדומה לחמור הן גוים כמר מדלי ואת כולם ישא רוח
25 והחושב אותם לכלום אסף רוח בחפניו. +

רמב"ם הלכות ממרים פרק ג הלכה ג

26
27
28 במה דברים אמורים באיש שכפר בתורה שבעל פה במחשבתו ובדברים שנראו לו, והלך אחר דעתו הקלה
29 ואחר שרירות לבו וכופר בתורה שבעל פה תחילה כצדוק ובייתוס וכן כל התועים אחריו, אבל בני התועים
30 האלה ובני בניהם שהדיחו אותם אבותם ונולדו בין הקראים וגדלו אותם על דעתם, הרי הוא כתינוק שנשבה
31 ביניהם וגדלוהו ואינו זריז לאחוז בדרכי המצות שהרי הוא כאנוס ואע"פ ששמע אח"כ [שהוא יהודי וראה
32 היהודים ודתם הרי הוא כאנוס שהרי גדלוהו על טעותם] כך אלו שאמרנו האוחזים בדרכי אבותם הקראים
33 שטעו, לפיכך ראוי להחזירן בתשובה ולמשכם בדברי שלום עד שיחזרו לאיתן התורה.

רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ד

34
35
36 ישראל שהוא מומר לע"ז או מחלל שבת כפרהסיא אין מקבלין ממנו קרבן כלל, אפילו העולה שמקבלין אותה
37 מן הנכרים אין מקבלין אותה מן המומר הזה שנאמר אדם כי יקריב מכם מפי השמועה למדו מכם ולא כולכם
38 להוציא את המומר, אבל אם היה מומר לשאר עבירות מקבלין ממנו כל הקרבנות כדי שיחזור בתשובה, היה
39 מומר לעבירה והוא מפורסם וידוע לעשותה והורגל בה בין להכעיס בין לתיאבון אין מקבלין ממנו קרבן
40 לאותה עבירה, כיצד כגון שהיה רגיל לאכול חלב בין להכעיס בין לתיאבון ושגג ואכל חלב והביא חטאת אין
41 מקבלין אותה ממנו.
42

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות בעניני כותי ומומר בשחיטה ובמצוות

	<u>רמב"ם הלכות שגגות פרק ג הלכה ז</u>	1
		2
		3
		4
		5
		6
		7
		8
	<u>רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק א הלכה יג</u>	9
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18
		19
		20
		21
		22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30
		31
		32
		33
		34
		35
		36
	<u>תלמוד בבלי מסכת הוריות דף יא עמוד א</u>	37
		38
		39
		40
		41
		42
		43
		44
		45

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות בעניני כותי ומומר בשחיטה ובמצוות

1 אכל חלב זהו מומר, ואיזהו מומר? אוכל נבילות כו'. מאי קאמר? אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן, ה"ק: אכל
 2 חלב לתאבון - הרי זה מומר, להכעיס - הרי זה צדוקי +השמטת הצנזורה: מין+, ואיזהו מומר דבסתמו צדוקי?
 3 הוי אומר: אוכל נבילה וטריפה, שקצים ורמשים, ושתה יין נסך. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף הלוּבש
 4 כלאים. מאי בנייהו? איכא בנייהו כלאים דרבנן, מר סבר: מדאורייתא הוי מומר, דרבנן לא הוי מומר; ומר
 5 סבר: כלאים כיון דמפרסם אסוריה, אפי' דרבנן הוי מומר. פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר: לתאבון -
 6 מומר, להכעיס - צדוקי; וחד אמר: להכעיס נמי מומר, אלא איזהו צדוקי? כל העובד עבודת כוכבים. מיתבי:
 7 אכל פרעוש אחד או יתוש אחד - ה"ו מומר; והא הכא דלהכעיס הוא, וקא קרי ליה מומר! התם, דאמר: אטעום
 8 טעם דאיסורא.

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כו עמוד א - ב

9
 10 תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן: העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה - לא מעלין
 11 ולא מורדין, אבל המינין והמסורות והמומרים - היו מורדין ולא מעלין. א"ל, אני שונה: +דברים כב+ לכל
 12 אבידת אחיך - לרבות את המומר, ואת אמרת היו מורדין! סמי מכאן מומר. ולישני ליה: כאן במומר אוכל
 13 נבילות לתיאבון, כאן במומר אוכל נבילות להכעיס! קסבר: אוכל נבילות להכעיס מין הוא. איתמר: מומר -
 14 פליגי רב אחא ורבינא, חד אמר: לתיאבון - מומר, להכעיס - מין הוי; וחד אמר: אפילו להכעיס נמי מומר, אלא
 15 איזהו מין? זה העובד אלילי כוכבים. מיתבי: אכל פרעוש אחד או יתוש אחד - הרי זה מומר; והא הכא
 16 דלהכעיס הוא, וקתני: מומר! התם בעי למיטעם טעמא דאיסורא.
 17 תוספות מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב
 18 אני שונה לכל אבידת אחיך לרבות המומר - תימה מאי פריך דלמא לעולם אימא לך דמורדין ואפילו הכי
 19 משיבין לו אבידתו דהא במסור לאנסים אף על פי שממונו אסור לאבד ביד משום דלמא נפיק מיניה ברא
 20 מעליא דכתיב יכין רשע וצדיק ילבש ואפ"ה היו מורדין וי"ל דשאני הכא דמההוא קרא דמרבין השבת
 21 אבידתו ילפינן השבת גוף בישראל והשבותו לרבות אבידת גופו וכמו דאתרבי ישראל איתרבי לכולהו בין
 22 לממונו בין לגופו ואפילו להעלותו צריך ולפדותו כדמשמע פרק השולח (גיטין דף מז.) דבעי רבי אמי
 23 למיפקיה אם היה מומר לתיאבון אלא לפי שהיה מומר להכעיס קאמר לא שבקינן לי למפרקינך וגם להלוותו
 24 ברבית אסור כדמשמע בפרק איזהו נשך (ב"מ דף סב.) אהדר ליה דניחי בהדך ומומר לתיאבון אתה מצווה
 25 להחיותו ומיהו מומרים של זמניהם להכעיס הן דשבקי התירא ואכלי איסורא ומטמעי בין העובדי כוכבים וכל
 26 להכעיס אי אתה מצווה להחיותו כדמשמע מההיא דגיטין (דף מז.) דלא מחייב למפרקיה ומותר ליקח מהם
 27 רבית ואף על פי שאסור ליתן להם רבית משום לא תשיך ומשום לפני עור והוי ליה למימר כל היכא דקרינא
 28 ביה לא תשיך קרי ביה לא תשוך מ"מ כיון דאין אתה מצווה להחיותו אינך מצווה להלוותו בלא רבית דלא
 29 קרינא ביה וחי אחיך עמך ואמרינן בירושלמי דמכילתין כותאי דקסרי מותר להלוותן ברבית והא דאמרינן
 30 עובדיה לזה מיהורם בן אחאב ברבית כדי לפרנס הנביאים אף על גב דיהורם ישראל מומר הוה ואסור ליתן לו
 31 רבית שאני התם לפיקוח נפש הוה ומצוה אבל מסור מיגרע גרע מיניה ובכל מקום שונה מסור אצל מין ולא
 32 איתרבי אצל אבדה ושמא מאן דאית ליה ממון מסור אסור לאבדו ביד אית ליה נמי דמשיבין אבידתו ומטעמא
 33 דיכין רשע וצדיק ילבש.
 34 חידושי הריטב"א מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב

35 אני שונה לכל אבידת אחיך לרבות המשומד ואת אמרת מורדין. ואם תאמר ודילמא גופו חמור מממונו, משום
 36 יכין רשע וילבש צדיק, דהא איכא מ"ד הכי בפרק הגוזל (ב"ק קי"ט א') גבי ממון מסור שהוא אסור מהאי
 37 טעמא, ויש מתרצין דכי מרבין משומד מלכל אבידת אחיך אף לאבידת גופו מרבין ליה דהא אבידת גופו כתיב
 38 בקרא דלעיל מדכתיב והשבותו לו, ואינו נכון דאי מאבידת גופו פרכינן מאי אתמהא שייך הכא, והנכון
 39 דבשלמא גבי מוסר שייך לומר דנפיק מיניה זרעא מעליא, אבל גבי משומד להכעיס מסתמא זרעו כמוהו ליכא
 40 למימר הכי דאדרבא משורש נחש יצא צפעוני.
 41
 42 בית הבחירה (מאירי) מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב
 43 ישראלים שפקרו ונעשו מינים לעבוד את האלילים ומיני ע"ז ומסורות ואפיקורסים והם המבזים את המצות
 44 דרך פקור מותר להזיקם בידיים ולהורידם לבור תחתיות אבל המשומד באכילת איסורין אם לתאבון י"מ שלא
 45

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות בעניני כותי ומומר בשחיטה ובמצוות

- 1 מעלין ולא מורידין מפני שהם דנין אותו על מדרגת רועי בהמה דקה ועיקר הדברים שחייבין אנו להצילו והוא
 2 שאמרו בפרק השולח מ"ו ב' שהוא גברא דזבין נפשיה ללודאי ואמר ליה לרבא פרקן אמרו ליה לרבא אוכל
 3 נבלות הוא אמר להו דילמא לתאבון אמרו ליה והא שביק התרא ואכיל איסורא אמר ליה זיל לא שבקי לי
 4 דאפרקך אלמא שאלו היה לתאבון היה מחוייב להצילו וכן ביארנוה באחרון של הוריות ואחר שכן חייבין אנו
 5 להחזיר לו אבדתו והוא הדין שאסור ליטול רבית ממנו שהרי עליו אמרו לכל אבדת אחיך לרבות את המשומד:
 6
- 7 בית הבחירה (מאירי) מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב
 8 משומד להכעיס בין לנבלה בין לעברה אחרת אחר שאינו בכלל המינין הואיל ואינו עובד את האלילים י"א
 9 שדינו כגוי שלא להוריד ושלא להעלות ושלא להתחייב להחזרת אבדתו ועקר הדברים שהוא בכלל מורידין
 10 שהרי בסוגיא זו אמרו אבל המינים והמסורות והמשומדים מורידין ולא מעלין ו
 11
- 12 פסקי רי"ד מסכת עבודה זרה גמרא דף כו עמוד ב
 13 ולא מורידין, המינין והמשומדין והאפיקורוסין מורידין ולא מעלין, אמ' ליה אני שונה לכל אבידת אחיך לרבות
 14 את המשומד, ואת אמרת מורידין, סמי מיכן משומד. ולישני ליה כאן במשומד לוכל נבלה לתאבון וכאן
 15 במשומד לוכל נבלה להכעיס. קסבר אוכל נבלה להכעיס מין הוא. פי' כיון שכוונתו להכעיס הרי הוא כמין
 16 העובד ע"ז וכבר תנא ליה מינים, אם כן משומד, לוכל נבלה לתיאבון הוא, ולהכי אמ' ליה סמי מיכן משומד.
 17 איתמר משומד לוכל נבלות פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמ' לתיאבון משומד, פי' ומחזירין לו אבדה,
 18 להכעיס מין, פי' והוא מן המורידין, וחד אמ' אפי' להכעיס משומד, ומחזירין לו אבדה, ואי זה הוא מין זה
 19 העובד ע"ז. פי' להכעיס יקרא דמשכח היתירא ואיסורא ושביק היתירא ואכיל איסורא. וקימ' לן רב אחא
 20 ורבינא הלכה כדברי המיקל, הילכך לא הוי מין שהוא מן המורידין אלא עובד ע"ז, אבל משומד לוכל נבלה
 21 להכעיס משומד הוי ולא מין ומחזירין לו אבדה.
 22
- 23 **תוספות מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב**
 24
- 25 סמי מכאן מומר - נראה דדוקא לגבי הורדה לבור מסמי ר' יוחנן מומר מלמתנייה בהדי מינים אבל לדברים
 26 אחרים מצינו בכמה מקומות שונה מינים ומומרים יחד בפ"ק דראש השנה (דף יז.) המינים והמומרים
 27 והמסורות יורדין לגיהנם ובפרק השולח (גיטין דף מה:) ס"ת שכתבו מין ומומר ומסור וכו'.